

Jeney-Tóth Annamária
jeney-toth.annamaria@arts.unideb.hu

szerda 16.00-17.50
Főépület 312

Társadalom a 15-16. századi Magyarországon c. szemináriumhoz
tematika és szakirodalom (BTTR719OMA)

- 1. Bevezetés: szeminárium teljesítéséhez szükséges tudnivalók, alapfogalmak**
- 2. Királyi udvar**
- 3-4. Az ország bárói és családjaik (Nádori családok; Szapolyaiak)**
- 5-6. A nemesség**
- 7. Az egyháziak**
- 8. A tartományok és lakói**
- 9-10. Városlakók társadalmi csoportjai (földművesek-őstermelők, iparosok, kereskedők)**
- 11-12. A jobbágyság**

1. Bevezetés: szeminárium teljesítéséhez szükséges tudnivalók, alapfogalmak

Bak Borbála: Magyarország történeti topográfiája. Budapest, 2003.

<https://tti.btk.mta.hu/kiadvanyok/kiadvanytar/bak-borbala-magyarorszag-torteneti-topografija-a-honfoglalastol-1950-ig>

2. Királyi udvar

- **Szende Katalin:** Városkutatás és rezidencia-kutatás. Európai helyzetkép és magyar eredmények In: Urbs - Magyar várostörténeti évkönyv 7. (Budapest, 2012) 11–44.
https://library.hungaricana.hu/hu/view/BFLV_urbs_07_2012/?pg=12&layout=s
- **Kubinyi András:** Tanulmányok Budapest középkori történetéről I. - Várostörténeti tanulmányok 10. (Budapest, 2009) 217-269.
https://library.hungaricana.hu/hu/view/BFLV_Vt_2009_TanBudKozepkorTort_1/?pg=220&layout=s
- **Kubinyi András:** A királyi udvar a késő középkori Magyarországon. In: Idővel paloták. c kötet. Szerk: Horn Ildikó–G. Etényi Nóra. Budapest, 2005.
- **Réthelyi Orsolya:** Főhercegnői udvarból királynéi udvar: Habsburg Mária budai királynéi udvartartásának kezdetei. Századok 2007. V/1193-1216.

E. Kovács Péter: Zsigmond király Sienában. Budapest, 2014. 20-85.

3-4. Az ország bárói és családjaik (Nádori családok; Szapolyaiak)

- **C. Tóth, Norbert** (2017) *A magyar királyság nádora. A nádori és helytartói intézmény története (1342-1562)*. Akadémiai nagydoktori értekezés, MTA-HIM-Szegedi Tudományegyetem-Magyar Országos Levéltár. http://real-d.mtak.hu/950/7/dc_1228_16_doktori_mu.pdf
- **Neumann Tibor** tanulmányai a Szapolyaiakról 13-72, *Kenyeres István: A Szapolyai család birtokai 1526 előtt*. In: Fodor Pál és Varga Szabolcs Szerk.: *Egy elfeledett magyar királyi dinasztia: a Szapolyaiak*. MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, 2020.
- **Engel Pál:** Honor, vár, ispánság. Tanulmányok az Anjou-királyság kormányzati rendszeréről. *Századok*, 1982. 880–922.
https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/Szazadok_1982/?query=Engel%20P%C3%A1l%20Honor%20&pg=903&layout=s

5-6. A nemesség

- **Tringli István:** Megyék a középkori Magyarországon. In: *Honoris Causa. Tanulmányok Engel Pál tiszteletére*. Szerk.: Neumann Tibor, Rácz György. Budapest–Piliscsaba 2009. <https://ti.btk.mta.hu/kiadvanyok/kiadvanytar/neumann-tibor-racz-gyorgy-szerk-honoris-causa-tanulmanyok-engel-pal-tiszteletere/viewdocument>
- **Szakály Ferenc:** Tolna vármegye középkori szolgabírái (Esettanulmány). *Történelmi szemle* 39 (1997) 411–424.
https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/TortelenmiSzemle_1997/?query=Szak%C3%A1ly%20Ferenc%3A%20Tolna%20v%C3%A1rmegye%20k%C3%B6z%C3%A9pkori%20szolgab%C3%ADr%C3%A1i%20&pg=420&layout=s
- **Kádas István:** *A megye emberei - A szolgabírói hivatal és viselői Északkelet-Magyarországon (1329-1545)*. Budapest, 2020. PhD dolgozat:
https://edit.elte.hu/xmlui/bitstream/handle/10831/40530/dissz_kadas_istvan_tortenelemtud.pdf
- **Neumann Tibor:** *A Korlátköviék (Egy előkelő család története és politikai szereplése a XV–XVI. században)*. Piliscsaba, 2006. <https://mek.oszk.hu/08400/08412/08412.pdf>
- **Fügedi Erik:** *Az Elefánthyak. A középkori nemes és klánja*. Osiris mikrotörténelem, 1999.

7. Az egyháziak

- **Mályusz Elemér:** *Egyházi társadalom a középkori Magyarországon*. 2007.
- *Várak, templomok, ispotályok. Tanulmányok a magyar középkorról*. Szerk.: **Neumann Tibor**. Budapest 2004. Kubinyi András tanulmánya az ispotályokról
- **Fügedi Erik tanulmányai** – In: *Uő: Koldulóbarátok, polgárok, nemesek*. Budapest, 1981.
- **Erdélyi Gabriella:** *Egy kolostorper története*. MTA Történettudományi Intézet, 2005.

Csukovits Enikő: Középkori magyar zarándokok. Budapest, 2003. 156–162.
<https://tti.btk.mta.hu/kiadvanyok/kiadvanytar/kozepkori-magyar-zarandokok>

8. A tartományok és lakói (Különös tekintettel Erdélyre)

Előzmények: *Kristó Gyula:* Különkormányzat az Árpád-kori Dráván-túlon és Erdélyben. Történelmi Szemle 1977/1. 53–73. http://real-j.mtak.hu/5727/1/TortenelmiSzemle_1977.pdf
https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/Szazadok_2005/?query=Zsoldos%20Attila%3A%20Az%20ifjabb%20kir%C3%A1ly%20orsz%C3%A1ga.%20&pg=240&layout=s

https://library.hungaricana.hu/hu/view/MolDigiLib_VSK_tanulmanyok_borsa/?pg=0&layout=s

Zsoldos Attila: Az ifjabb király országa. Századok 2005/2. 231–260.
https://adt.arcanum.com/hu/view/Szazadok_2005/?query=Zsoldos+Attila%3A+Az+ifjabb+kir%C3%A1ly+orsz%C3%A1ga.+&pg=247&layout=s

Erdély

- **Jakó Zsigmond:** az erdélyi vajda kinevezéséről. In: Jakó Zsigmond: Társadalom, Egyház, művelődés. Tanulmányok Erdély történelméhez. Szerk.: Zombori István. Budapest 1997. (METEM könyvek könyvek) 75–90. vagy Uő. Levéltári Közlemények 1992/1. 71–83.
https://library.hungaricana.hu/hu/view/LeveltariKozlemenyek_63/?pg=72&layout=s
- **Neumann Tibor:** A vajdai adományozás kezdetei. Történelmi Szemle 2013/2. 261–270.
https://tti.btk.mta.hu/images/kiadvanyok/folyoiratok/tsz/tsz2013_2/261-270_neumann.pdf
- **Kordé Zoltán:** A székely ispáni méltóság a Zsigmond korban. *Történelmi Szemle* 46 (2004) 193–239.
https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/TortenelmiSzemle_2004/?query=Kord%C3%A9%20Zolt%C3%A1n%3A%20A%20sz%C3%A9kely%20isp%C3%A1ni%20m%C3%A9lt%C3%B3s%C3%A1g%20a%20Zsigmond%20korban&pg=198&layout=s
- **Jakó Zsigmond** A székely társadalom útja a XIV—XVI. században 19-31.; *Egyed Ákos:* A székely hadkötelezettség és hadszervezet, különös tekintettel a XVI. századra 47-59. In: Székely felkelés 1595-1596. Előzményei, lefolyása, következményei: Szerk.: Bankó Samu, Demény Lajos, Vekov Károly.
- **Benkő Elek Oborni Teréz szerk.** Székelyföld története I. MTA, 2016

Szlavónia

- **Tringli István:** Az 1481. évi szlavóniai közgyűlés. In: Tanulmányok Borsa Iván tiszteletére. Szerk.: Csukovits Enikő. Budapest, 1999. 291–318.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/MolDigiLib_VSK_tanulmanyok_borsa/?pg=0&layout=s

- Varga Szabolcs: Horvátország és Szlavónia a Jagelló korban. Bácsország Vajdasági Honismereti Szemle 2021/4. sz. pp. 45-52. , 8 p. (2022)
<https://real.mtak.hu/138781/1/2022%20B%C3%A1csorsz%C3%A1g%20Szlav%C3%B3nia.pdf>
- A horvát-magyar együttélés történelmi öröksége. A horvát–magyar együttélés fordulópontjai. MTA Történettudományi Intézet – Horvát Történettudományi Intézet, Bp. 2015. kötet tanulmányok

9-10. Városlakók társadalmi csoportjai (különös tekintettel a kereskedőkre)

Szende Katalin: Polgárnak lenni. A polgárjog megszerzésének elvei és gyakorlata a késő-középkori Sopronban Urbs - Magyar várostörténeti évkönyv 1. (Budapest, 2006.) 85-07.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BFLV_urbs_01_2006/?pg=86&layout=s

kereskedők

- **Kubinyi András:** A nürnbergi Hallerek Budán. Adalékok a késő középkori dél-német kereskedelem történetéhez. **In: Kubinyi András:** Tanulmányok Budapest középkori történetéről II. - Várostarténeti tanulmányok 10. (Budapest, 2009) 705-743.
https://library.hungaricana.hu/hu/view/BFLV_Vt_2009_TanBudKozepkorTort_2/?pg=290&layout=s
- **Kubinyi András:** A Pemfflingerek Bécsben és Budán. Adatok a két főváros polgárságának középkor végi gazdasági és családi összeköttetéseihez. **In: Kubinyi András:** Tanulmányok Budapest középkori történetéről II. - Várostarténeti tanulmányok 10. (Budapest, 2009) 743-757.
https://library.hungaricana.hu/hu/view/BFLV_Vt_2009_TanBudKozepkorTort_2/?pg=296&layout=s
- **Flóra Ágnes, Teke Zsuzsa, Tózsza Rigó Attila, Simon Zsolt** tanulmányai. **In: URBS Magyar várostörténeti Évkönyv. III. 2008. 133–144, 361–408.**
http://library.hungaricana.hu/hu/view/BFLV_urbs_03_2008/?pg=5&layout=s

földművesek-őstermelők

- **Szende Katalin:** Otthon a városban. Budapest, 2004. 213-223.
- **Draskóczy István–Búza János–Kaposi Zoltán–Kövér György:** Magyarország gazdaságtörténete a honfoglalástól a 20. század közepéig. Budapest, 1996. vonatkozó részei
- **Barta Gábor:** Parasztháború 1514-ben. Budapest, 1973. 44–60, 263–270.

iparosok

- **Szűcs Jenő:** Városok és kézművesség a XV. századi Magyarországon. Budapest, 1955.
- **Kovach Géza–Binder Pál:** A céhes élet Erdélyben. Bukarest 1981.
- A magyar kézművesség története. Szerk.: Szulovszky János. Budapest, 2005.
- **Jeney-Tóth Annamária:** Míves emberek a kincses Kolozsvárott. Kolozsvár 2004.

<http://mek.oszk.hu/08700/08730>

11-12. A jobbágyság

- **Bolla Ilona:** A jogilag egységes jobbágyosztály kialakulása Magyarországon. Budapest, 1983. http://real-eod.mtak.hu/11878/1/AkademiaiKiado_000183.pdf
- **Maksay Ferenc:** Paraszttság és majorgazdálkodás a 16. századi Magyarországon. Budapest, 1958.
- **Maksay Ferenc:** A magyar falu középkori településrendje. Budapest, 1971.
- **Szabó István:** A prédiium. Vizsgálódások a korai magyar gazdaság- és településtörténelem körében. In: Agrártörténeti Szemle, (1963): 3: 7–55. https://adt.arcanum.com/hu/view/AGRARTORTSZLE_05/?pg=6&layout=s
- **Szabó István** (1969): A középkori magyar falu. Budapest, 1969.
- **Barta Gábor:** Parasztháború 1514-ben. Budapest, 1973.
- **Nógrádi Árpád:** „Az elakadt fejlődés”. In: Keresztesekből lázadók. Tanulmányok 1514 Magyarországról. Szerk: C. Tóth Norbert, Budapest, 2015. 11-31.

Debrecen, 2024. 08. 31.

Dr. Jeney-Tóth Annamária egyetemi docens

jeney-toth.annamaria@arts.unideb.hu